

Bijlage 1: Nadere omschrijving van NWO haar wetsovertredingen

Hieronder vindt u A) een gedetailleerdere uitwerking van de gang van zaken omtrent mijn subsidieaanvraag d.d. 5 januari 2012 en B) een nadere toelichting bij enkele aperte wetsovertredingen van NWO tijdens de behandeling van mijn subsidieaanvraag, de bezwaar- en beroepsprocedures. Inmiddels is over mijn zaak ook een onafhankelijk commentaar van de rechtsgeleerde mr. L.J.M. Timmermans (Radboud Universiteit Nijmegen) in het vaktijdschrift *Jurisprudentie Bestuursrecht* (hierna: JB) gepubliceerd, waaruit ik ter onderbouwing van mijn zienswijze enkele stellingen aanhaal; meester Timmermans zijn samenvatting is echter al duidelijk:

“In de hier aan de orde zijnde zaak geeft de Afdeling bestuursrechtspraak ‘Unterricht’ aan het algemeen bestuur van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (hierna: NWO) hoe een gegronde bezwaar moet worden afgehandeld. Bovendien concludeert de Afdeling dat het onvermogen van NWO om de zaak zelf naar behoren af te doen, van organisatorische excuses is men niet gediend, de bestuursrechter ertoe noopt om zelf in de zaak te voorzien door de gevraagde subsidie alsnog toe te kennen.” (JB 2015/216, noot 1)

Voor het onderstaande is van belang dat NWO zich uiterlijk vanaf maart 2013 van de ondeugdelijke behandeling van mijn subsidieaanvraag bewust moest zijn, want toen heeft de onafhankelijke bezwarencommissie, voorgezeten door wijlen prof. dr. G.J.M. van Wissen, haar gedetailleerd gemotiveerd advies opgesteld.¹ Gedurende de hele procedure had NWO beleidsvrijheid om – gezien de procedurele en inhoudelijke fouten – mijn subsidieaanvraag alsnog te honoreren.² In plaats daarvan belemmerde zij echter het vinden van een legale oplossing op veelvoudige wijze. Procedurele problemen die ook voor mijn zaak een rol speelden, zoals de ontbrekende standaardisering van NWO haar beoordelingsinterviews, zijn al tenminste sinds 2008 bekend, maar naar mijn weten nog steeds niet opgelost.³

A) Gang van zaken

- Op 5 januari 2012 diende ik bij NWO een subsidieaanvraag in (“Facing the Brain Challenge: From Foundations to Applications”, registratienummer 016.138.046).
- NWO weigerde de aanvraag op 19 juli 2012 omdat zij te laag op de prioriteringslijst eindigde.⁴ Ik zou in tegenstelling tot de uitstekende pre-adviezen tijdens het beoordelingsinterview onvoldoende overtuigend zijn geweest.

---

1 Zie de bijlage bij de beslissing op bezwaar d.d. 27 maart 2013, correspondentienummer 2013/00096/JZ.

2 Artikel 2.2.9 van de NWO-regeling subsidies d.d. 1 mei 2011.

3 Zie bijvoorbeeld Van der Valk, L.J.M. (2008). *Bezwaar en beroep in de praktijk van NWO: Een empirische verkenning naar de oordeelsprocessen binnen NWO*. Boom Juridische uitgevers.

4 Beslissing d.d. 19 juli 2012, correspondentienummer 2012/03578/WOTR.

- Op 11 maart 2013 verklaarde de Commissie Bezwaarschriften NWO, voorgezeten door wijlen prof. dr. G.J.M. van Wissen, mijn bezwaar tegen voornoemde weigering tweevoudig gegrond: het advies van de wetenschappelijke beoordelingscommissie, voorgezeten door prof. dr. I.S.A. Baud (Universiteit van Amsterdam), bleek op een ondeugdelijke procedure en een ondeugdelijke motivering te berusten. Tevens was naar voren gekomen dat de beoordelingscommissie onware stellingen over de afloop van het essentiële beoordelingsinterview had gemaakt en NWO haar documentatieplichten had geschonden.⁵
- Op 27 maart 2013 nam NWO haar **eerste beslissing op bezwaar**.⁶ NWO verontschuldigde zich voor de fouten van voornoemde beoordelingscommissie, maar weigerde mijn subsidieaanvraag opnieuw omdat ik ervoor niet meer in aanmerking zou komen; NWO was van mening dat ik inmiddels te ver in mijn carrière voor een dergelijke subsidie zou zijn.
- Op 9 april 2013 trok NWO deze beslissing alweer in omdat zij op fouten berustte.⁷ NWO verzocht mij om deze intrekking in te willigen, onder de voorwaarde dat zij binnen uiterlijk zes weken een nieuwe beslissing zou nemen.
- Op 16 juni 2013 (dus na bijna tien weken te hebben gewacht) stapte ik naar de bestuursrechter (UTR 13/3105), omdat NWO weigerde binnen de voornoemde termijn een nieuwe beslissing te nemen; NWO weigerde tevens de wettelijke dwangsom te betalen.
- Op 17 juli 2013 nam NWO haar **tweede beslissing op bezwaar**.⁸ NWO weigerde toen mijn subsidieaanvraag omdat ik aan een – in feite illegale – herstellpoging niet wilde meewerken.
- Bijna een jaar later, op 14 mei 2014, deed de bestuursrechter een **tussenuitspraak**. Volgens haar kwam NWO haar beslissing op bezwaar voor vernietiging in aanmerking. De rechter stelde NWO echter in de gelegenheid om de gebreken te herstellen (“bestuurlijke lus”).
- Op 2 juni 2014 verzocht NWO de rechter om uitstel. NWO bood een – in feite onuitvoerbare – herstellmogelijkheid aan om de procedure op te schorten, naar mening van NWO zelfs onbeperkt “met minimaal achttien weken, of totdat het algemeen bestuur een nieuwe beslissing op bezwaar heeft genomen.”⁹
- In plaats van de door de bestuursrechter in de tussenuitspraak uitgelegde of de door NWO zelf aangeboden herstellmogelijkheid uit te voeren, besloot NWO na overleg met prof. mr. W. den Ouden (Universiteit Leiden) op de 501^e vergadering van het algemeen bestuur d.d. 25 juni 2014 **Richtlijn JZ**.¹⁰ Deze richtlijn bepaalt dat wanneer NWO de gebreken aan haar

---

5 Zie de bijlage bij de beslissing op bezwaar d.d. 27 maart 2013, correspondentienummer 2013/00096/JZ.

6 Beslissing op bezwaar d.d. 27 maart 2013, correspondentienummer 2013/00096/JZ.

7 Intrekkingsbesluit d.d. 9 april 2013, correspondentienummer 2013/00114/JZ.

8 Beslissing op bezwaar d.d. 17 juli 2013, correspondentienummer 2013/00228/JZ.

9 Brief d.d. 2 juni 2014, correspondentienummer 2014/00133/JZ, blz. 5, punt 14.

10 Zie de bijlage bij de beslissing op bezwaar d.d. 28 juli 2014, correspondentienummer 2014/00223/JZ.

besluiten op subsidieaanvragen niet kan herstellen, subsidieaanvragers in een nieuwe subsidieronde opnieuw moeten beginnen.

- Op 28 juli 2014 nam NWO haar **derde beslissing op bezwaar**.¹¹ NWO verving daarmee de tweede en weigerde mijn subsidieaanvraag naar aanleiding van de nieuwe Richtlijn JZ.
- Op 19 december 2014 deed de bestuursrechter haar **uitspraak**.¹² Zij vernietigde NWO haar beslissing op bezwaar en voorzag zelf in de zaak: de subsidie werd toegekend.
- NWO ging tegen deze uitspraak in hoger beroep. Dit werd op 4 november 2015 ongegrond verklaard en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bevestigde de uitspraak van de bestuursrechter.¹³

B) Enkele opvallende wetsovertredingen

1. *Herstel niet binnen de oorspronkelijke subsidieronde, 'ex tunc'*

NWO nodigde me op 29 mei 2013 voor een nieuw beoordelingsinterview uit.¹⁴ Naast het feit dat NWO mij daarmee minder dan twee weken voorbereidingstijd voor de interviews op 10 en 11 juni 2013 gaf, terwijl mijn mededingers zich al ruim een half jaar daarop konden voorbereiden, hetgeen ook door de bestuursrechter als onredelijk werd beschouwd, probeerde NWO daarmee de gebreken uit de subsidieronde van 2012 in de subsidieronde van 2013 te herstellen. Juridisch gezien wilde NWO de gebreken dus 'ex nunc' herstellen, terwijl uit de staande rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State herhaaldelijk bleek dat dergelijke subsidietenders zich tegen een 'ex nunc' heroverweging verzetten.¹⁵ Dat wil zeggen dat NWO de gebreken 'ex tunc' moest herstellen, binnen de subsidieronde 2012. Naar mijn oordeel was het op de moment van NWO haar uitnodiging tenminste grof nalatig dat NWO mij deze illegale herstelmogelijkheid aanbood en zelfs stelde dat dit de *enige* oplossing zou zijn (zie punt 2 hieronder). Daarover nog een keer een citaat uit het commentaar van mr. L.J.M. Timmermans:

“Men zou verwachten dat een professionele organisatie die beslissingen neemt die voor betrokkenen van groot financieel belang zijn, op de hoogte is van de regels zoals die al sinds 1994 in de Awb staan. Dat blijkt anders te liggen.” (JB 2015/216, noot 1)

---

11 Beslissing op bezwaar d.d. 28 juli 2014, correspondentienummer 2014/00223/JZ.

12 UTR 13/3105 d.d. 19 december 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:7306.

13 201500612/1/A2 d.d. 4 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3364.

14 Brief d.d. 29 mei 2013, correspondentienummer 2013/00171/JZ.

15 Zie bijvoorbeeld de uitspraken van 13 november 2002, ECLI:NL:RVS:2002:AF0298 en 26 september 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX8283.

2. *NWO informeerde de staatsraden, de bestuursrechter en mij verkeerd over haar reglement*
- NWO stelde zich tijdens de hele procedure, vanaf bezwaar tot hoger beroep, op het standpunt dat het algemeen bestuur zonder positief advies van een beoordelingscommissie geen middelen kan toekennen. Bijvoorbeeld benaderde, nadat ik NWO erover had geïnformeerd dat ik aan de – in feite illegale (zie punt 1 hierboven) – herstelbaarheid niet zou meewerken, de behandelende ambtenaar mr. [REDACTED] mij met een ongevraagd persoonlijk bericht en schreef: “beste Stephan... Krachtens de Subsidieregeling NWO kan het AB [het algemeen bestuur, S.S.] alleen een subsidiebesluit nemen op basis van een advies van de betrokken beoordelingscommissie”.¹⁶ Tegenover de bestuursrechter beweerde later mr. [REDACTED] samen met directeur [REDACTED] “Ook kon eiser weten dat geen van de NWO-bestuursorganen publieke middelen kan toekennen aan onderzoekers zonder dat er een positief advies (quod non in casu) ligt van een beoordelingscommissie...”¹⁷ Tenslotte uitte zich ook de gemachtigde van NWO mr. [REDACTED] in de zittingen bij de Rechtbank Midden-Nederland dienovereenkomstig.¹⁸

Juist is echter dat het algemeen bestuur in artikel 2.2.9 van de NWO-regeling subsidies de bevoegdheid is toegekend om, bijvoorbeeld bij procedurele fouten, het advies van een beoordelingscommissie *niet* over te nemen en gemotiveerd in afwijking daarvan te beslissen. Zowel de bestuursrechter als de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State hebben dit uitdrukkelijk bevestigd.¹⁹ Omdat NWO beleidsvrijheid toekomt en artikel 2.2.9 een *kan*-bepaling is, hoefde NWO deze mogelijkheid weliswaar niet toe te passen. De stelling van mr. [REDACTED], mr. [REDACTED] en directeur [REDACTED] dat het bestuur niet anders *kon* was echter apert onjuist en naar mijn mening gelogen: uiteraard kennen de juristen en bestuurders van NWO hun eigen beleid. Door deze onwaarheid te stellen suggereerde NWO dat er geen andere oplossing was dan de – in feite – illegale herstelbaarheden, genoemd onder 1 en 3. Daarmee probeerde NWO kennelijk haar illegaal beleid te rechtvaardigen.

3. *Onuitvoerbare herstellpoging en Richtlijn JZ*

Zoals onder A) reeds genoemd, verzocht NWO de rechtbank op 2 juni 2014 om uitstel omwille van het uitvoeren van een nieuwe herstelbaarheid: NWO wilde toen mijn subsidieaanvraag met twee andere aanvragen uit de zelfde ronde laten vergelijken.²⁰ In

16 E-mail [REDACTED] d.d. 31 mei 2013, 17:12 uur.

17 Verweerschrift d.d. 26 juni 2013, correspondentienummer 2013/00196/JZ, bijlage, blz. 4.

18 Zie bijvoorbeeld het proces-verbaal van de zitting op 24 november 2014, blz. 2.

19 Zie rechtsoverweging 11 van de uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland en rechtsoverweging 5.2 van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

20 Brief d.d. 2 juni 2014, correspondentienummer 2014/00133/JZ.

reactie hierop deed de bestuursrechter op 3 juli 2014 de tweede tussenuitspraak en stelde zij NWO in de gelegenheid om de gebreken binnen veertien weken te herstellen. Het was echter al op het moment van NWO haar verzoek onwaarschijnlijk dat zij het kon uitvoeren: de verslaglegging van de hele subsidieronde 2012 was namelijk ontoereikend. Bijvoorbeeld was in de bezwaarprocedure al naar voren gekomen dat NWO geen bandopnames van de interviews op 12 en 13 juni 2012 heeft gemaakt en de aantekeningen heel beknopt waren.

NWO heeft besloten dat pas per 1 juli 2012 de NWO-gebieden worden verplicht om zulke bandopnames te maken. Daarmee was het (op 2 juni 2014) aannemelijk dat NWO mijn aanvraag niet op de voorgestelde manier met andere aanvragen uit dezelfde subsidieronde kon vergelijken. NWO beweerde echter later dat dit pas na 2 juni 2014 naar voren kwam. Het was mijns inziens op zijn minst grof nalatig om niet al vóór het verzoek aan de bestuursrechter te controleren of de herstelmogelijkheid überhaupt uitvoerbaar is, hetgeen NWO een telefoontje of e-mail tussen algemeen bestuur en gebiedsbestuur had gekost. Verder is het vreemd dat NWO de rechtbank daarover ook niet informeerde, zodra dit gebrek (naar haar mening) naar voren kwam. NWO moest namelijk de bestuursrechter “zo spoedig mogelijk” meedelen of zij gebruik van de herstelmogelijkheid maakt (artikel 8:51b, lid 1 en 2, Awb). De rechter bekritiseerde in haar uitspraak dat NWO dit niet deed.²¹

Dat NWO in plaats daarvan eerst Richtlijn JZ besloot en naar aanleiding daarvan met haar derde beslissing op bezwaar mijn subsidieaanvraag al de vierde keer weigerde, roept tenminste de vraag op of NWO überhaupt ooit de intentie had gehad om de (in feite onuitvoerbare) herstelmogelijkheid toe te passen. Zo niet, dan hebben mr. [REDACTED] en directeur [REDACTED] op 2 juni 2014 gelogen. Mijns inziens heeft NWO in ieder geval procesrecht misbruikt door met een op onjuistheden berustend verzoek uitstel aan te vragen en vervolgens zonder enige mededeling iets geheel anders te doen: de bestuurlijke lus (artikel 8:51a, b en c, Awb) is een gelegenheid die de bestuursrechter het bestuursorgaan kan geven, niet iets dat het bestuursorgaan zich door voorspiegeling van onjuiste omstandigheden kan nemen. De procedure werd daardoor met ruim een half jaar vertraagd, hetgeen nieuwe nadelen voor mijn carrière en onderzoek opleverde.

4. *NWO paste Richtlijn JZ zelfs na de uitspraak van de Raad van State toe*

In de uitspraak d.d. 4 november 2015 stelt de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vast dat het toepassen van Richtlijn JZ, dat wil zeggen onderzoekers in een nieuwe

---

21 Zie UTR 13/3105 d.d. 19 december 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:7306, rechtsoverweging 9.

subsidieronde opnieuw te laten beginnen wanneer NWO de gebreken niet kan herstellen, in tegenstrijd met artikel 7:11, lid 2 Awb is.²² Desondanks had NWO nog in maart 2016 minimaal één zaak lopen waarbij de gebreken op deze manier zouden worden hersteld.²³

5. *Onwaarheid in het intrekingsbesluit d.d. 9 april 2013*

Zoals onder A) reeds genoemd, trok NWO op 9 april 2013 haar eerste beslissing op bezwaar in. Ik willigde alleen in omdat mr. [REDACTED] en directeur [REDACTED] uitdrukkelijk garandeerden “dat een beslissing op [mijn] bezwaar wordt opgeschort tot uiterlijk zes weken na dagtekening van deze brief.”²⁴ Achteraf blijkt uit geen enkele feit dat NWO voornemens was om binnen zes weken na haar intrekingsbesluit op mijn bezwaar te beslissen. Naar mijn mening hebben de ambtenaren daarom in deze brief gelogen. Zonder deze toezegging was ik toen al naar de bestuursrechter gestapt. Door NWO haar onware stelling werd de procedure met ruim een half jaar vertraagd, hetgeen nadelen voor mij opleverde.

6. *NWO wilde me in de proceskosten laten veroordelen*

NWO vroeg in beroep en hoger beroep de rechtbank cq. de Raad van State herhaaldelijk om mij in de kosten van de procedure te veroordelen.²⁵ In de Awb is uitdrukkelijk bepaald: “Een natuurlijke persoon kan slechts in de kosten worden veroordeeld in geval van kennelijk onredelijk gebruik van procesrecht” (artikel 8:75, lid 1).²⁶ Dat wil zeggen dat zich NWO met haar herhaaldelijke verzoek op het standpunt stelde dat een burger procesrecht misbruikt, wanneer hij/zij zich met wettelijke middelen tegen een beslissing verzet die op dat moment al ondeugdelijk is gebleken(!).

De onder 1 tot en met 5 vernoemde feiten, de uitspraken en het voornoemde commentaar van mr. L.J.M. Timmermans betogen al dat NWO niet in staat, waarschijnlijk ook niet willens was om mijn subsidieaanvraag, bezwaar en beroep deugdelijk en eerlijk te behandelen. Uit het verzoek om me in de proceskosten te laten veroordelen blijkt daarenboven echter ook een arrogantie tegenover de burger en oneerbiedigheid tegenover de rechtstaat die naar mijn mening voor een instelling van het Rijk ondraagbaar zijn.

---

22 Zie 201500612/1/A2 d.d. 4 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3364, rechtsoverweging 4.2.

23 Zie de beslissing d.d. 24 maart 2016 op een wob-verzoek, correspondentienummer 2016/JZ/00055282, blz. 2.

24 Intrekingsbesluit d.d. 9 april 2013, correspondentienummer 2013/00114/JZ, blz. 1.

25 Zie bijvoorbeeld het hogerberoepschrift d.d. 21 januari 2015, correspondentienummer 2015/00033/JZ, waar mr. [REDACTED] en directeur [REDACTED] eisen: “Ik verzoek u de bestreden uitspraak op nader aan te voeren gronden te vernietigen, onder veroordeling van dhr. Schleim in de proceskosten” (blz. 1).

26 Zier hiervoor ook De Graaf, K.J. (2006). Misbruik van bestuursprocesrecht. *NTB* 2006, 41-49.

Conclusie

Zoals eerder gezegd zijn dit slechts enkele, maar naar mijn mening veelzeggende voorbeelden voor de illegale praktijken van NWO. De implicaties van mijn bevindingen zijn echter veel breder dan tot nu toe betoogd: vanwege de veelvoudig onzorgvuldige werkwijze van NWO alleen al in de onderhavige subsidieronde werden ruim € 2,75 miljoen euro (exclusief administratiekosten) uit 's Rijks kas besteed zonder dat ervoor een deugdelijke verslaglegging beschikbaar is. Naast mij ontvingen 47 andere onderzoekers afwijzingsbesluiten die hoogstwaarschijnlijk ondeugdelijk voorbereid waren.²⁷ NWO riskeerde ermee een schade ter hoogte van ruim € 12 miljoen die alleen niet ontstond omdat andere onderzoekers hun illegale afwijzingsbesluiten accepteerden in plaats van in bezwaar respectievelijk beroep te gaan. Desalniettemin werden hun onderzoekscarrières daardoor belemmert of zelfs geheel beëindigd.²⁸ Uit mijn overige documentatie blijkt dat NWO ook andere onderzoekers uit andere subsidieronden op illegale wijze heeft behandeld of probeerde te behandelen; daarnaast zijn er inmiddels meerdere uitspraken beschikbaar die NWO in vergelijkbare gevallen in het ongelijk stellen.

Iedereen kan soms een fout maken, zelfs een beoordelingscommissie bestaande uit meer dan tien deskundigen of een bestuursorgaan met een jaarlijks budget ter hoogte van € 700 miljoen. De essentiële vraag is echter hoe iemand met een fout omgaat. Uit mijn ervaring blijkt helaas dat NWO haar onzorgvuldigheden en fouten liever met strategische trucs, onwaarheden en waarschijnlijk zelfs bewuste leugens probeert in stand te houden in plaats van de gebreken spoedig en deugdelijk te herstellen. Vanaf maart 2013 had de procedure goed kunnen lopen, als NWO niet geheel voorbij het advies van de bezwarencommissie was gegaan en doorgaans met nieuwe fouten het afwijzingsbesluit in stand had gehouden. Ik hoop dat u het met mij eens bent dat dit onwenselijk is en omdat NWO deze problemen kennelijk sinds jaren niet zelf kan oplossen nader onderzoek en meer toezicht nodig zijn. Als ik u daarbij verder van dienst kan zijn, dan hoor ik het graag.

---

²⁷ In zijn commentaar overweegt mr. L.J.M. Timmermans dat de 47 andere onderzoekers goede kansen op het alsnog toekennen van hun subsidies door de rechter hadden gehad (JB 2015/216, noot 4).

²⁸ Voor gevallen waarbij dit daadwerkelijk gebeurde, zie bijvoorbeeld Van der Valk, L.J.M. (2008). *Bezwaar en beroep in de praktijk van NWO: Een empirische verkenning naar de oordeelsprocessen binnen NWO*. Boom Juridische uitgevers.